

Herinnering aan stadsbrand 1862

Leo Nijkamp

Het Brandmonument vóór het oudste deel van de kerk, dat ook de brand van 1862 doorstond. Het monument is nu ca. 10 meter in de richting van het VVV-kantoor (rechts) verplaatst. Ansicht verzameling G.Hartong.

Vier maal brandde Enschede af. De laatste keer op 7 mei 1862. Het was nog een kleine stad van 5000 inwoners, waarvan 5/6 gedeelte in de as werd gelegd. Daartoe behoorden de woningen van 650 gezinnen, acht fabrieken en alle openbare gebouwen. Niemand kwam om, maar de sociale ellende was groot. De getroffen families werden tijdelijk buiten de stad in tenten ondergebracht. Een kunstwerk vóór de Grote Kerk op de Oude Markt herinnert aan de ramp, die wereldwijd aandacht trok. De kerk is het oudste gebouw van de stad. De drie onderste geledingen van de toren en het Romeanse portaal stammen uit het begin van de twaalfde eeuw. Verder zijn er geen historische panden of gevels meer.

Haastig is de herbouw van het verbrande textielcentrum aangepakt en het oude stratenpatroon in de vorm van een ei werd gehandhaafd. Twee maanden later stonden al 99 gebouwen in de steigers. Voor de sterk verouderde weverijen kwamen moderne fabrieken met de nieuwste machines in de plaats. De grootindustrie had het getij mee en bracht Enschede tot grote bloei.

In 1912 is het brandmonument voor de Grote Kerk onthuld. In de zestiger jaren moest het echter wijken voor de behoefte aan parkeergelegenheid. Het werd toen voorlopig opgeborgen bij Openbare Werken. Vervolgens heeft het een aantal jaren in de Kalendarstraat gestaan bij de plek waar de brand ontstond. Toen de binnenstad door herindelings een gezelliger aanzien had gekregen, is het monument in de schaduw van de oude St. Jacobuskerk, het hart van Enschede, terug gebracht.